ISSN: 3027-8597 (Online)

JMND
Journal of MCU NakhonDhat
วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (มีนาคม 2569) : Vol.13 No.3 (March 2026)
https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND
pp: 70-80

บทความวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE เพื่อส่งเสริมทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษา*

DEVELOPMENT OF AN ACTIVE LEARNING MODEL BASED ON THE K-SLAVE CONCEPT TO ENHANCE INNOVATIVE CREATIVE THINKING FOR LEARNING MANAGEMENT OF GRADUATE STUDENT TEACHERS

วริศนันท์ เดชปานประสงค์
Warisanan Dechpanprasong
คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ สถาบันสารสาสน์เทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ สมุทรปราการ ประเทศไทย
Faculty of Education and Liberal Arts, Sarasas Suvarnabhumi Institute of Technology, Samut Prakan, Thailand
Corresponding author E-mail: yingchol0909@gmail.com
Tel: 080-595-5463

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE สำหรับนักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษา 2) ศึกษาผลการทดลองใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE สำหรับนักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษา และ 3) ประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE ลักษณะการวิจัยและพัฒนา โดยใช้ระเบียบวิจัยแบบผสานวิธี แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE โดยศึกษาและวิเคราะห์วรรณกรรมทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ร่างรูปแบบ 5 องค์ประกอบ และนำไปตรวจสอบคุณภาพรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และระยะที่ 2 ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ กับนักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 25 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE 2) แบบประเมินทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน (t-test) และวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และ 2) นักศึกษามีทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ทั้งภาพรวมและรายด้าน มีคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง สอดคล้องกับผลการประเมินโดยเพื่อนและทีมผู้สอน พบว่านักศึกษามีทักษะดังกล่าวในระดับมากที่สุดเช่นกัน และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก, แนวคิด K-SLAVE, ทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้, นักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษา

*Received February 16, 2026; Revised March 13, 2026; Accepted March 28, 2026

Abstract

This research aimed to: 1) Develop an active learning management model based on the K-SLAVE concept for graduate student teachers; 2) Examine the effects of implementing the model based on the K-SLAVE concept for graduate student teachers; and 3) Evaluate graduate student teachers' satisfaction with the K-SLAVE–based active learning model. The study employed a research-and-development design with a mixed-methods approach, conducted in two phases. Phase 1 involved developing the K-SLAVE active learning model through a review and analysis of relevant theories and literature, drafting the model comprising five components, and validating its quality through expert review by five specialists. Phase II consisted of implementing the model with 25 graduate student teachers. The research instruments included: 1) 5 Active learning lesson plans, 2) A learning innovation creative skills assessment form, and 3) A graduate student teachers' satisfaction assessment form regarding the K-SLAVE active learning model. Data were analyzed using descriptive statistics, inferential statistics (t-test), and qualitative content analysis. The findings revealed that: 1) The developed learning management model comprised five components: rationale and significance, principles, objectives, learning procedures, and measurement and evaluation. The model was rated at the highest level of appropriateness by the experts. and 2) The participants' innovative learning design skills, both overall and by dimension, showed significantly higher post-test scores than pre-test scores. The results were consistent with peer and instructor evaluations, which also indicated that the participants demonstrated innovative learning design skills at the highest level. Furthermore, the participants' satisfaction with the K-SLAVE–based active learning model was at the highest level.

Keywords: Active Learning Management Model, K-Slave Concept, Innovative Learning Design Skills, Graduate Student Teachers

บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องการครูที่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน วิธีการสอนแบบเชิงรุกเป็นกระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการสร้างองค์ความรู้อย่างกระตือรือร้น แทนที่จะเป็นเพียงผู้รับสารจากผู้สอนเท่านั้น แนวทางนี้ส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะหลายด้าน อาทิ ความสามารถในการใช้เหตุผล การแสวงหาทางออกสำหรับปัญหา การประสานงานร่วมกันเป็นทีม และการถ่ายทอดสื่อสาร ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นสมรรถนะจำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 (Bonwell, C. C. & Eison, J. A., 1991) จากการวิเคราะห์แบบ meta-analysis ครอบคลุมงานวิจัย 225 ชิ้น พบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว และนักศึกษาในชั้นเรียนที่สอนแบบบรรยายล้วนมีโอกาสไม่ผ่านการเรียนสูงกว่า แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทการศึกษาร่วมสมัย

โดยสังเคราะห์จากทฤษฎีและแนวคิดทางการศึกษาที่ได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน ได้แก่ Knowledge อาศัย SECI Model Model เรื่องความรู้ชัดแจ้งและความรู้ฝังลึก (Nonaka, I. & Takeuchi, H., 1995) และทฤษฎีของ Bloom, B. S. et al. ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการ

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิม ไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร และพฤติกรรมใหม่นี้เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน (Bloom, B. S. et al., 1956) เพื่อพัฒนาความคิดเชิงระบบ Skills (S) ทักษะ 4Cs ได้แก่ การคิดเชิงวิพากษ์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และความคิดสร้างสรรค์ (The Partnership for 21st Century Learning, 2019) Life Mentor (L) การอภิบาลให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่องตามแนว Pastoral Care ของ Furrer, C. & Skinner, E. ที่ให้ความสำคัญกับการดูแลเอาใจใส่ทางด้านจิตใจ เพราะการให้ความสำคัญกับการดูแลเอาใจใส่นั้น จะเชื่อมโยงกับการมีส่วนร่วมในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พัฒนาที่สูงขึ้น (Furrer, C. & Skinner, E., 2003) และ 4 เสาหลักการศึกษาของ UNESCO ประกอบด้วย 1) การเรียนเพื่อรู้ 2) การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง 3) การเรียนรู้เพื่อชีวิต และ 4) การเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกัน (UNESCO, 2018) Attitude (A) การพัฒนาทัศนคติเชิงบวกตามแนว Growth Mindset ของ Dweck, C. S. ซึ่งเชื่อว่ากรอบแนวคิดเป็นความเชื่อของมนุษย์ที่มีต่อลักษณะ และคุณลักษณะของตนเอง เช่น เชาวน์ปัญญา ความสามารถ และบุคลิกภาพ (Dweck, C. S., 2006) และ 7 Habits ของ Covey, S. R. ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดพัฒนาตนเองและการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูง โดยแบ่งเป็น 3 การพึ่งพาตนเอง 3 การทำงานร่วมผู้อื่น และ 1 การพัฒนาต่อเนื่อง (Covey, S. R., 1989) Values of Work (V) สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของ Kohlberg ร่วมกับคุณค่าและจริยธรรมในการทำงาน (Holland, J. L., 1997) และ English ออกแบบตาม CEFR ทักษะภาษาอังกฤษ 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยมองภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงองค์ความรู้ และการสื่อสารในบริบทโลกาภิวัตน์ (Council of Europe, 2020) กรอบแนวคิดนี้มุ่งเสริมสร้างความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณค่า และความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ควบคู่กับการปรับบทบาทผู้สอนให้จัดกิจกรรมเชิงรุก และประเมินผลอย่างยืดหยุ่น เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีพลังและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ในบริบทการศึกษาร่วมสมัย ครูจำเป็นต้องมีสมรรถนะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการสอน เพื่อออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย กระตุ้นการมีส่วนร่วม และตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ทักษะดังกล่าวเป็นสมรรถนะเชิงบูรณาการ ประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ องค์ความรู้ (Knowledge) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และการทำงานร่วมกัน (Collaboration) ซึ่งเมื่อผสานกันจะก่อให้เกิดนวัตกรรมในรูปแบบของแนวคิด กระบวนการ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ทั้งในระดับการสร้างสรรค์ใหม่ทั้งหมด หรือการพัฒนาต่อยอดจากสิ่งเดิมในบริบทเฉพาะ การพัฒนาทักษะนี้จำเป็นต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติจริง การสะท้อนคิด และการรับข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล, 2562) อย่างไรก็ตามยังคง พบว่า บุคลากรทางการศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดทักษะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ขาดการนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และยึดติดกับวิธีการและรูปแบบการสอนแบบเดิม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม, 2562)

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE สำหรับนักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษา พร้อมทั้งต้องการทดสอบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้มีประสิทธิผลในการส่งเสริมทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้หรือไม่ เพื่อนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการสอนในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE สำหรับนักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE สำหรับนักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษา
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE มุ่งเน้นการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE โดยใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความถูกต้องและเหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้จริง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของรูปแบบ

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างสนามพลังบวก 2) การเสริมสร้างปัญญาและพัฒนาองค์ความรู้ 3) การสืบเสาะวิเคราะห์ ค้นคว้าและแลกเปลี่ยน และ 4) การสังเคราะห์ความรู้และบูรณาการ

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 และผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นทั้งฉบับ และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.96 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ทางสถิติ

1.4 สถิติที่ใช้ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด K-SLAVE โดยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE ไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบในด้านทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้และความพึงพอใจของนักศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ สถาบันสารสาสน์เทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 25 คน ที่ลงทะเบียนรายวิชา MCL 611 การวิจัยทางการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน โดยสมัครใจเข้าร่วมโครงการ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา จำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย 1.1) แบบประเมินตนเอง 1.2) แบบประเมินโดยเพื่อน และ 1.3) แบบประเมินโดยทีมผู้สอน และ แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE เป็นแบบประเมิน Likert Scale 5 ระดับ (Likert, R., 1967)

2.3 ขั้นตอนการทดลองใช้รูปแบบ มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ก่อนเรียนให้นักศึกษาประเมินทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้วยตนเอง ขั้นตอนที่ 2 ระหว่างเรียน อาจารย์สังเกตพฤติกรรม ประเมินกิจกรรมและให้นักศึกษา ประเมินเพื่อนเมื่อเรียนผ่านไปแล้ว 3 แผน (15 ชั่วโมง) ขั้นตอนที่ 3 หลังเรียนให้นักศึกษาประเมินตนเอง และขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด K-SLAVE โดยประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด K-SLAVE

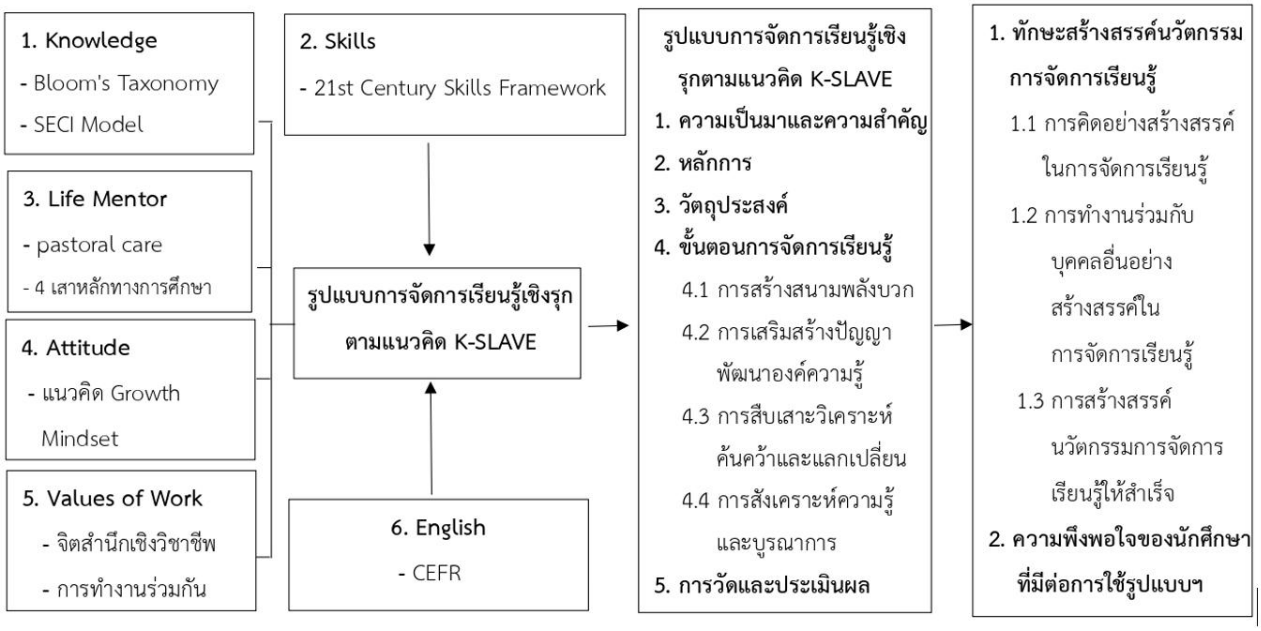
2.4 สถิติที่ใช้ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) สำหรับเปรียบเทียบผลก่อนและหลังเรียน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE เพื่อส่งเสริมทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษา มีผลการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผลการวิจัยระยะที่ 1 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE สำหรับนักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษา มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างสนามพลังบวก เพื่อสร้างบรรยากาศและความสัมพันธ์เชิงบวก 2) การเสริมสร้างปัญญาและพัฒนาองค์ความรู้ ส่งเสริมให้คิดวิเคราะห์วิพากษ์จากชีวิตจริง 3) การสืบเสาะวิเคราะห์ ค้นคว้าและแลกเปลี่ยน พัฒนาทักษะการสืบค้นและทักษะ 4Cs ผ่านการทำงานกลุ่ม และ 4) การสังเคราะห์ความรู้และบูรณาการและการวัดและประเมินผล โดยได้มาจากการวิเคราะห์ทฤษฎีและหลักการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมกับแนวคิด K-SLAVE ซึ่งประกอบด้วย 1) Knowledge (K) ความรู้ตามแนว SECI Model เรื่องความรู้ชัดแจ้งและความรู้ฝังลึก ร่วมกับทฤษฎีของ Bloom's Taxonomy เพื่อพัฒนาความคิดเชิงระบบ 2) Skills (S) ทักษะ 4Cs ประกอบด้วย การคิดเชิงวิพากษ์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และความคิดสร้างสรรค์ 3) Life Mentor (L) การอภิบาล และให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่องตามแนวคิด Pastoral Care ผสานกับ 4 เสาหลักทางการศึกษาของ UNESCO 4) Attitude (A) ทัศนคติแนวคิด Growth Mindset ซึ่งเชื่อว่ากรอบแนวคิดเป็นความเชื่อของมนุษย์ที่มีต่อลักษณะ (Characteristics) และคุณลักษณะ (Traits) ของตนเอง เช่น เชาวน์ปัญญา ความสามารถ และบุคลิกภาพและ 7 Habits ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดพัฒนาตนเองและการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูง โดยแบ่งเป็น 3 การพึ่งพาตนเอง 3 การทำงานร่วมผู้อื่น และ 1 การพัฒนาต่อเนื่อง ในการหล่อหลอมทัศนคติ เจตคติ และนิสัยเชิงบวก 5) Values of Work (V) คุณค่าและจริยธรรมในการทำงาน และ 6) English (E) ทักษะภาษาอังกฤษ 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยมองภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงองค์ความรู้ การสื่อสาร ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกฯ ที่พัฒนาขึ้นมีรายละเอียด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE

จากภาพที่ 1 ผลการตรวจสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.65, S.D. = 0.52 และ $\bar{x}$ = 4.69, S.D. = 0.82) และผลการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.70 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha สูงกว่า 0.81 ทุกรายการ

ระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด K-SLAVE ได้ผล ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ก่อนและหลังทดลอง โดยนักศึกษาประเมินตนเอง

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลอง (n = 25)

รายการ	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. การคิดอย่างสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้	3.42	0.91	3.95	0.72
2. การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้	3.90	0.83	4.30	0.66
3. การสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สำเร็จ	3.75	0.72	4.15	0.56
รวม	**3.72**	**0.83**	**4.15**	**0.64**

** p < .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบในภาพรวม ทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังเรียน ($\bar{x}$ = 4.15, S.D. = 0.64) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x}$ = 3.72, S.D. = 0.83) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะทั้ง 3 ด้านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยทักษะการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x}$ = 4.30, S.D. = 0.66) รองลงมา คือ ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สำเร็จ ($\bar{x}$ = 4.15, S.D. = 0.56) และทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 3.95, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

2.2 ผลการประเมินทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยเพื่อนประเมินเพื่อน หลังเรียนผ่านไปแล้ว 3 แผนการจัดการเรียนรู้ (15 ชั่วโมง)

ตารางที่ 2 ผลการประเมินทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยเพื่อนประเมินเพื่อน (n = 25)

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1. การคิดอย่างสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้	4.54	0.27	มากที่สุด
2. การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้	4.85	0.26	มากที่สุด
3. การสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สำเร็จ	4.54	0.46	มากที่สุด
รวม	**4.64**	**0.09**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินโดยเพื่อนประเมินเพื่อนระหว่างเรียน นักศึกษาประเมินว่าเพื่อนมีทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.64, S.D. = 0.09) โดยมีทักษะการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.85, S.D. = 0.26) รองลงมา คือ ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สำเร็จ ($\bar{x}$ = 4.54, S.D. = 0.46) และทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.54, S.D. = 0.27) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

2.3 ผลการประเมินทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ และผู้วิจัย

ตารางที่ 3 ผลการประเมินทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ และผู้วิจัย

(n = 25)

รายการ	คนที่ 1*		คนที่ 2**		คนที่ 3***		รวม	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. การคิดอย่างสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้	4.65	0.48	4.60	0.49	4.75	0.43	4.67	0.47
2. การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้	4.85	0.36	4.75	0.43	4.80	0.40	4.80	0.35
3. การสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สำเร็จ	4.70	0.46	4.70	0.46	4.65	0.48	4.68	0.45
รวม	**4.73**	**0.44**	**4.68**	**0.47**	**4.73**	**0.44**	**4.72**	**0.45**

* รศ.ดร.มารุต พัฒผล ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนที่เน้นพัฒนาทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

** ผศ.ดร.อดิศร ศิริ อาจารย์ ผู้สอนในระดับบัณฑิตศึกษา

*** ผู้วิจัย

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษามีค่าเฉลี่ยทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.72, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะการทำงานร่วมกับบุคคลอย่างสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x}$ = 4.80, S.D. = 0.35) รองลงมา คือ ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สำเร็จ ($\bar{x}$ = 4.68, S.D. = 0.45) และทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.67, S.D. = 0.47)

2.4 ผลประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE

ตารางที่ 4 การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE

(n = 25)

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านเนื้อหา	4.57	0.59	มากที่สุด
2. ด้านผู้สอน	4.79	0.47	มากที่สุด
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.76	0.43	มากที่สุด
4. ด้านสื่อการสอน	4.73	0.50	มากที่สุด
5. ด้านการวัดและประเมินผล	4.65	0.58	มากที่สุด
6. ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามแนวคิด K-SLAVE	4.72	0.51	มากที่สุด
รวม	**4.71**	**0.40**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.71, S.D. = 0.40) โดยนักศึกษามีความพึงพอใจสูงที่สุด ด้านผู้สอน ($\bar{x}$ = 4.79, S.D. = 0.47) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.76, S.D. = 0.43) ด้านสื่อการสอน ($\bar{x}$ = 4.73, S.D. = 0.50) ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ตามแนวคิด K-SLAVE ($\bar{x}$ = 4.72, S.D. = 0.51) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{x}$ = 4.65, S.D. = 0.58) และด้านเนื้อหา ($\bar{x}$ = 4.57, S.D. = 0.59) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE เพื่อส่งเสริมทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษา สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก และได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนถึงความสมบูรณ์เชิงโครงสร้างและความพร้อมในการนำไปใช้จริงรูปแบบดังกล่าวพัฒนาบนแนวคิดหลักของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของ Bonwell, C. C. & Eison, J. A. ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น (Bonwell, C. C. & Eison, J. A., 1991) และสอดคล้องกับ Constructivism ที่ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ นิภาพร กุลสมบูรณ์ และสุวิมล ว่องวาณิช ที่ได้ศึกษา เรื่อง Active Learning: จากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน สู่ปรัชญาและทฤษฎีรากฐาน ตั้งทิศให้ถูก เพื่อไม่ทิ้งครูให้หลงทางอีกต่อไป ได้ชี้ให้เห็นว่า Active Learning มีรากฐานทางปรัชญาและทฤษฎีที่ชัดเจน การจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีประสิทธิผลจำเป็นต้องออกแบบให้ผู้เรียนได้คิด ลงมือปฏิบัติ และสะท้อนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (นิภาพร กุลสมบูรณ์ และสุวิมล ว่องวาณิช, 2565) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของรูปแบบ K-SLAVE ที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ การกำหนดองค์ประกอบ K-SLAVE แต่ละส่วนมีรากฐานทางทฤษฎีชัดเจน เช่น Knowledge อาศัย SECI Model Model เรื่องความรู้ชัดแจ้งและความรู้ฝังลึก (Nonaka, I. & Takeuchi, H., 1995) และทฤษฎีของ Bloom, B. S. et al. ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิม ไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร และพฤติกรรมใหม่นี้เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน (Bloom, B. S. et al., 1956) เพื่อพัฒนาความคิดเชิงระบบ, Skills มุ่งพัฒนาทักษะ 4Cs ประกอบด้วยการคิดเชิงวิพากษ์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และความคิดสร้างสรรค์ (The Partnership for 21st Century Learning, 2019) Life Mentor การอภิบาลและให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่องตามแนวคิด Pastoral Care ของ Furrer, C. & Skinner, E. ที่ให้ความสำคัญกับการดูแลเอาใจใส่ทางด้านจิตใจ เพราะการให้ความสำคัญกับการดูแลเอาใจใส่อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะเชื่อมโยงกับการมีส่วนร่วมในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พัฒนาที่สูงขึ้น (Furrer, C. & Skinner, E., 2003) ผสานกับ 4 เสาหลักทางการศึกษาของ UNESCO ที่เป็นแนวทางหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาบุคคลให้สมบูรณ์ ประกอบด้วย 1) การเรียนเพื่อรู้ 2) การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง 3) การเรียนรู้เพื่อชีวิต และ 4) การเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกัน (UNESCO, 2018) Attitude ซึ่งเป็นลักษณะของผู้ที่มี Growth Mindset ที่เชื่อว่ากรอบแนวคิดเป็นความเชื่อของมนุษย์ที่มีต่อลักษณะและคุณลักษณะของตนเอง เช่น เชาวน์ปัญญา ความสามารถ และบุคลิกภาพ (Dweck, C. S., 2006) และ 7 Habits ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดพัฒนาตนเองและการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูง โดยแบ่งเป็น 3 การพึ่งพาตนเอง 3 การทำงานร่วมผู้อื่น และ 1 การพัฒนาต่อเนื่อง (Covey, S. R., 1989) Value of Work สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของ Kohlberg ร่วมกับคุณค่าและจริยธรรมในการทำงาน (Holland, J. L., 1997) และ English ออกแบบตาม CEFR ทักษะภาษาอังกฤษ 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยมองภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงองค์ความรู้ การสื่อสาร (Council of Europe, 2020) รูปแบบนี้ครอบคลุมมาตรฐานวิชาชีพครูคุรุสภา พ.ศ. 2566 และมีจุดเด่นหลายประการ คือ พัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม (Holistic) บูรณาการทฤษฎีทันสมัย หลายทฤษฎี และเน้นพัฒนาทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมที่จำเป็นสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คะเณยะ อ่อนนาง ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการเป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมในวิชาภาษาไทย สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ที่พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมสำหรับนักศึกษาครู พบว่า รูปแบบที่บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเข้ากับการพัฒนาทักษะวิชาชีพครูมีความเหมาะสมและส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิผล (คะเณยะ อ่อนนาง, 2567) และสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE สำหรับนักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า รูปแบบมีประสิทธิภาพอย่างชัดเจน โดยประเมินจาก 3 แหล่ง ได้แก่

ตนเอง เพื่อน และผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นการตรวจสอบข้อมูลแบบ Triangulation ของ Denzin, N. K. ที่การใช้ข้อมูลหลายแหล่งช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย (Denzin, N. K., 1978) ผลการประเมินสอดคล้องกันทั้งสามแหล่ง โดยเพื่อนและผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนสูงกว่าการประเมินตนเอง สะท้อนพฤติกรรมการปฏิบัติจริงและมุมมองเชิงพัฒนา

ด้านทักษะการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และบรรยากาศที่เอื้อต่อความปลอดภัยทางจิตวิทยา สอดคล้องกับแนวคิด Social Interdependence Theory ที่ชี้ว่าการพึ่งพาอาศัยกันเชิงบวกช่วยยกระดับประสิทธิภาพของกลุ่ม และงานวิจัยด้าน Active Learning ที่ยืนยันการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิผลและสอดรับกับงานวิจัยของ อัปสร อินทิแสง เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning) พบว่า ด้าน Active Learning ที่เน้นบทบาทผู้สอนในฐานะผู้อำนวยความสะดวกและผู้เรียนในฐานะผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจอยากเรียนรู้ในส่วนของเนื้อหามากยิ่ง (อัปสร อินทิแสง และคณะ, 2567)

ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยรองลงมา เนื่องจากรูปแบบเน้นการบูรณาการองค์ความรู้กับกระบวนการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสังเคราะห์ ปรับปรุง และพัฒนาผลงานผ่านการสะท้อนคิดและข้อมูลย้อนกลับอย่างต่อเนื่อง ขณะที่การประเมินตนเองที่ต่ำกว่าสะท้อนทัศนคติแบบ Growth Mindset และการตระหนักรู้เพื่อพัฒนาตน

ส่วนทักษะการคิดสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้แม้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่มีอัตราการพัฒนาสูงที่สุด แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ การทดลอง และการสะท้อนคิดอย่างเป็นระบบ ช่วยส่งเสริมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง

โดยภาพรวม ความสอดคล้องของผลประเมินทั้งสามแหล่งยืนยันว่ากระบวนการของรูปแบบ K-SLAVE มีความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบตั้งแต่การสร้างพื้นฐานทางอารมณ์และสังคม การเสริมองค์ความรู้ การปฏิบัติร่วมกัน จนถึงการนำเสนอและสะท้อนคิด แสดงให้เห็นว่ารูปแบบสามารถพัฒนาทักษะนักศึกษาครูได้อย่างรอบด้าน และสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในบริบทการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE ในระดับมากที่สุด ทั้งภาพรวมและรายด้าน สะท้อนถึงการยอมรับรูปแบบและประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบวก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดาพร ปัญญาพฤกษ์ ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning สำหรับนักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ซึ่งช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม ช่วยพัฒนาทักษะผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุดาพร ปัญญาพฤกษ์, 2562) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องจากรูปแบบเน้นบทบาท Life Mentor ที่ผู้สอนทำหน้าที่เป็น Facilitator และผู้ให้คำปรึกษา สร้างบรรยากาศเชิงบวกและความสัมพันธ์ที่เกื้อหนุนต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิด ZPD/Scaffolding ของ Vygotsky, L. S. ซึ่งเน้นการสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการชี้แนะอย่างเหมาะสม สำหรับด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยรองลงมา เนื่องจากกระบวนการทั้ง 4 ขั้นตอน ถูกออกแบบอย่างเป็นระบบส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Vygotsky, L. S., 1978) และสอดคล้องกับการศึกษาของ Kolb, D. A. เรื่องหลักการ Experiential Learning ที่ได้นำเสนอกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ว่าประกอบด้วย ขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ 1) ขั้นสร้างประสบการณ์ (Concrete Experience) เป็นขั้นที่คนได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม 2) ขั้นสังเกตปฏิกิริยาตอบสนอง (Reflective Observation) เป็นขั้นการเรียนรู้ที่ทำให้สามารถมองเห็นความแตกต่าง มุมมองอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับสภาวการณ์ขณะนั้น แล้วสะท้อนแนวคิดออกมาด้วยมุมมองที่หลากหลาย 3) ขั้นสร้างมโนทัศน์เชิงนามธรรม (Abstract Conceptualization) เป็นขั้นที่สรุปความรู้จากการสังเกต

และการสะท้อนความคิด บูรณาการสิ่งต่าง ๆ ที่รับรู้เข้าเป็นทฤษฎีอย่างเป็นเหตุเป็นผล และ 4) ขั้นทดลอง (Active Experimentation) เป็นขั้นที่สามารถนำหลักการที่สรุปได้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่ได้ (Kolb, D. A., 2014) ส่วนด้านเนื้อหามีค่าเฉลี่ยต่ำสุดแต่ยังอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากความลึกและความหลากหลายของเนื้อหาต้องอาศัยเวลาและความพร้อมของผู้เรียนที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผลโดยรวมยืนยันว่ารูปแบบ K-SLAVE สามารถสร้างความพึงพอใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ที่ 1 ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิด K-SLAVE ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินว่ารูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.52 และ $\bar{X}$ = 4.69, S.D. = 0.82 ตามลำดับ) วัตถุประสงค์ที่ 2 นักศึกษามีทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน และผลการประเมินจากเพื่อนและคณาจารย์อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงถึงประสิทธิผลของรูปแบบในการพัฒนาทักษะอย่างรอบด้าน วัตถุประสงค์ที่ 3 นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.71, S.D. = 0.40) สะท้อนถึงการยอมรับรูปแบบและประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบวก ดังนั้นโดยภาพรวม รูปแบบ K-SLAVE มีความเหมาะสม มีประสิทธิผล และสามารถส่งเสริมทั้งทักษะและเจตคติของนักศึกษาครูได้อย่างมีนัยสำคัญ สำหรับข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ควรนำรูปแบบ K-SLAVE ไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างครบถ้วนและเป็นระบบ รวมทั้งควรส่งเสริมการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อความปลอดภัยทางจิตใจ (Psychological Safety) เพื่อสนับสนุนการคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้จากความผิดพลาด สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาการประยุกต์ใช้รูปแบบในบริบทที่หลากหลายทั้งด้านสาขาวิชาและสถาบัน เพื่อทดสอบความสามารถในการขยายผล พร้อมทั้งดำเนินการวิจัยแบบติดตามผลระยะยาว (Longitudinal Study) เพื่อตรวจสอบการนำทักษะไปใช้จริงในวิชาชีพครู และควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ เช่น ความพร้อมของผู้สอน ทรัพยากรสนับสนุน และบริบทของสถาบันการศึกษา ซึ่งงานวิจัยเรื่องนี้ได้รับการอนุมัติโดยคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในคน สถาบันสารสาสน์เทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ รหัสโครงการวิจัย HSV.001/2568 โดยยกเว้นการลงมติตัดสินจากที่ประชุม (Exemption reviews) ที่ 2 การวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินประสิทธิภาพของเทคนิคการสอน หรือจัดการชั้นเรียน หรือการบริหารหลักสูตร หรือการประกันคุณภาพการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

คะเณยะ อ่อนนาง. (2567). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการเป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมในวิชาภาษาไทย สำหรับนักศึกษา สาขาวิชาการประถมศึกษา. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 13(5), 42-54.

นิภาพร กุลสมบูรณ์ และสุวิมล ว่องวาณิช. (2565). Active Learning: จากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน สู่ปรัชญาและทฤษฎีรากฐาน ตั้งทิศให้ถูก เพื่อไม่ทิ้งครูให้หลงทางอีกต่อไป. คุรุสภาวิทยาจารย์, 3(2), 1-17.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2562). การพัฒนาทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. (2562). รายงานผลการดำเนินงาน. มหาสารคาม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม.

สุดาพร ปัญญาพฤกษ์. (2562). การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. วารสารศึกษาปริทัศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 34(2), 31-40.

อัปสร อินทิแสง และคณะ. (2567). การศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning). วารสารวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ศึกษา, 7(2), 374-383.

Bloom, B. S. et al. (1956). Taxonomy Of Educational Objectives. New York: David McKay Co Inc.

Bonwell, C. C. & Eison, J. A. (1991). Active learning: Creating Excitement in the Classroom. ASHE-ERIC, Higher Education Report n. 1. Washington, DC: George Washington University.

Council of Europe. (2020). Common European Framework of Reference for languages: Learning, teaching, assessment. (3rd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.

Covey, S. R. (1989). The 7 Habits of Highly Effective People. New York: Simon and Schuster.

Denzin, N. K. (1978). The research act: a theoretical introduction to sociological methods. New York: McGraw-Hill.

Dweck, C. S. (2006). Mindset: Changing the way you think to fulfil your potential. Retrieved September 29, 2025, from https://shorturl.asia/oGMCy

Furrer, C. & Skinner, E. (2003). Sense of relatedness as a factor in children's academic engagement and performance. Journal of Educational Psychology, 95(1), 148-162.

Holland, J. L. (1997). Making Vocational Choices: A Theory of Vocational Personalities and Work Environments. (3rd ed.). Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.

Kolb, D. A. (2014). Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development. (2nd ed.). New Jersey: FT Press.

Likert, R. (1967). The Human Organization: Its Management and Value. New York: McGraw-Hill Book.

Nonaka, I. & Takeuchi, H. (1995). The Knowledge-Creating Company: How Japanese Companies Create the Dynamics of Innovation. New York: Oxford University Press.

The Partnership for 21st Century Learning. (2019). Partnership for 21st Century Learning Frameworks & Resources. Retrieved September 29, 2025, from https://shorturl.asia/lH7j8

UNESCO. (2018). UNESCO Competency Framework for Teachers: Version 3. UNESCO. Retrieved September 29, 2025, from https://shorturl.asia/2hk6C

Vygotsky, L. S. (1978). Zone of proximal development: A new approach. In M. Cole, V. John-Steiner, S. Scribner & E. Souberman (Eds.), Mind in society: The development of higher psychological processes (pp. 84 - 91). Cambridge: Harvard University Press.